

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „O urgență după pandemia de COVID-19: conceperea unei noi matrice multilaterale”

(aviz din proprie inițiativă)

(2020/C 364/08)

Raportoare: **Emmanuelle BUTAUD-STUBBS**

Decizia Adunării Plenare	20.2.2020
Temei juridic	Articolul 32 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru relații externe
Data adoptării în secțiune	16.6.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	16.7.2020
Sesiunea plenară nr.	553
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	213/3/3

1. Concluzii și recomandări

COVID-19 și multilateralismul

1.1. Impactul economic, social și financiar profund și nemaîntâlnit al crizei sanitare provocate de pandemia de COVID-19 necesită un răspuns fără precedent, pe termen lung și fără echivoc. UE trebuie să sprijine economia și comerțul internațional pentru a preveni situația în care comerțul mondial trebuie să recupereze decalajul, ca în 1929, și să finanțeze redresarea, protejând, în același timp, întreprinderile, lucrătorii din toate categoriile (inclusiv persoanele cu handicap), grupurile vulnerabile și cetățenii, în spiritul solidarității și responsabilității, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Toate întreprinderile, inclusiv cele din economia socială, ca elemente esențiale ale soluției, au nevoie de acces deplin la măsuri de redresare.

1.2. Redresarea după „marea izolare” trebuie să se bazeze pe sustenabilitate și o creștere ecologică și favorabilă incluziunii. Prin urmare, măsurile din cadrul Pactului verde sunt mai relevante decât oricând (strategia industrială, ajustarea la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon și neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon până în 2050).

1.3. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a afectat puternic multilateralismul deja subminat de slăbiciuni structurale, precum suprapunerea organizațiilor, un mod de funcționare învechit, un proces decizional bazat pe unanimitate, cu un număr mare de membri, materializat prin dispariția organului de apel al mecanismului OMC de soluționare a litigiilor și prin înghețarea contribuției financiare, respectiv retragerea ulterioară a Statelor Unite (SUA) din Organizația Mondială a Sănătății (OMS). În plus, restricțiile naționale la export privind materialele medicale esențiale și echipamentul individual de protecție, inclusiv din partea statelor membre ale UE, egoismul național și unele eșecuri în materie de solidaritate și cooperare internațională afectează negativ țările cele mai vulnerabile și întârzie redresarea economiei mondiale.

Este necesară o viziune mai globală

1.4. Comitetul Economic și Social European (CESE) dorește să-și împărtășească reflecțiile cu privire la o „nouă matrice multilaterală”, pornind de la lista cuprinzătoare de propuneri anterioare [privind reforma OMC, rolul Organizației Internaționale a Muncii (OIM)...] și să prezinte noi soluții pentru perioada post-COVID-19 ⁽¹⁾.

(¹) Avizele: REX/509 „Reformarea OMC în vederea adaptării la evoluțiile din comerțul mondial” (JO C 159, 10.5.2019); REX/486 „Rolul politicilor comerciale și de investiții ale UE în consolidarea performanței economice a UE” (JO C 47, 11.2.2020); REX/500 „Capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă (CDD) din acordurile de liber schimb (ALS) încheiate de UE” (JO C 227, 28.6.2018); NAT/760 Documentul de reflecție „Către o Europă durabilă până în 2030” (JO C 14, 15.1.2020)

1.5. Desfășurat în timpul crizei, acest proces de reflecție urmărește să inspire noi forme de cooperare și să asigure o mai mare coerență a deciziilor adoptate de organizațiile internaționale, supranaționale și interguvernamentale în ceea ce privește comerțul și investițiile, munca decentă, drepturile sociale și drepturile omului și schimbările climatice. Încurajează țările să respecte principiul cooperării loiale în cadrul acestor organizații și, mai degrabă, să stimuleze sinergiile, decât să exploateze lacunele.

1.6. După fiecare război mondial, oamenii s-au adresat organizațiilor internaționale pentru a menține pacea și prosperitatea. Această criză mondială sanitară este tocmai momentul de a regândi normele de guvernare la nivel mondial și de a îngloba spiritul de inovare manifestat în situații fără precedent.

Un set de propuneri concrete

1.7. Mai multe părți interesate provenind din diverse medii (a se vedea anexa) au contribuit la formularea sugestiilor de către raportoare, ținând seama de constrângerile juridice, politice și organizatorice.

1.8. Aceste propuneri urmăresc să asigure o mai bună coordonare între:

- standardele sociale mondiale, schimbările climatice și angajamentele în materie de protecție a mediului;
- normele privind comerțul, schimbările climatice și tratatele privind protecția mediului;
- normele privind comerțul și standardele sociale mondiale.

1.9. Printre propuneri se numără: un acces mai larg la statutul de observator, finanțare pentru promovarea studiilor, crearea de noi grupuri de lucru, consolidarea coordonării între secretariate, politici comune în domeniul cercetării, interpretarea unor dispoziții juridice în vigoare și angajamente politice.

1.10. CESE este conștient că schimbările trebuie inițiate la nivel politic și crede cu tărie că UE – unul dintre puținii actori globali cu obligații constituționale și mandat pentru o bună guvernare globală – are un rol esențial în conceperea din interior a unei matrice multilaterale mai eficiente.

2. Rezultatele timide ale solicitării noastre îndelung repetate de coerență în normele multilaterale

2.1. *O pledoarie din partea principalilor actori ai societății civile*

2.1.1. Numeroase părți interesate au solicitat în mod repetat o mai mare coerență în elaborarea politicilor de către organizații internaționale, supranaționale și interguvernamentale.

2.1.2. În ceea ce privește comunitatea de afaceri, în special Camera Internațională de Comerț a subliniat că „unul dintre principalele puncte de tensiune din dezbaterile actuale privind globalizarea este disonanța percepută între standardele comerciale, de muncă și de mediu”⁽²⁾.

2.1.3. Cu ocazia Summitului G7-L7 din 2019 s-a declarat, de asemenea, că „guvernarea globală ar trebui să ia mai bine în considerare provocările sociale actuale, inclusiv nevoia de noi competențe, de a asigura munca decentă, în conformitate cu standardele internaționale și condițiile pentru întreprinderi de a sprijini productivitatea, salarii mai mari și crearea de locuri de muncă de calitate” (punctul 3).

⁽²⁾ Camera Internațională de Comerț: Reforma OMC, octombrie 2019.

2.2. O privire de ansamblu asupra etapelor anterioare

2.2.1. Înțelegerea complexității globalizării

2.2.1.1. Organizația Națiunilor Unite (ONU) joacă un rol important în calitate de organizație internațională generală, capabilă să stabilească norme și standarde cu acoperirea geografică cea mai largă. Din acest motiv, CESE sprijină reforma ONU, care trebuie să treacă de la o abordare axată pe proceduri la o abordare bazată pe rezultate. În septembrie 2015, ONU a adoptat 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), reflectând cele mai mari provocări universale ale umanității. Deși ODD nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic, este de așteptat ca guvernele și instituțiile UE să își asume responsabilitatea și să stabilească cadre naționale pentru realizarea lor.

2.2.1.2. În 2017, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) a semnalat că „trebuie să recalibrăm globalizarea, dar [nu] prea știm cum să facem acest lucru”⁽³⁾. În documentul de politică se menționează politicile însoțitoare (politică socială, piața muncii, educația și competențele, responsabilitatea socială și de mediu a întreprinderilor) și se face referire la „nevoia urgentă de a spori consultarea publică și implicarea părților interesate ale societății civile” în activitățile de stabilire a standardelor ale organizațiilor internaționale.

2.2.2. Standarde sociale mondiale și norme comerciale multilaterale: povestea unei oportunități ratate

2.2.2.1. Imediat după tentativa eșuată de a include o clauză socială în regulile sale, în 1996⁽⁴⁾, OMC a clarificat că OIM este „organismul competent să stabilească și să organizeze standardele [fundamentale de muncă]”. De atunci, OIM a adoptat mai multe instrumente principale. La capitolul 5 din Declarația OIM din 1998 se recunoaște că „standardele de muncă nu trebuie utilizate în scopuri comerciale protecționiste și nimic din această declarație și din actele ulterioare nu trebuie invocat sau utilizat în astfel de scopuri; în plus, avantajul comparativ al oricărei țări nu trebuie în niciun caz să fie pus sub semnul întrebării de această declarație și de actele ulterioare”.

2.2.2.2. În declarația sa din 2019 cu ocazia centenarului, OIM merge și mai departe și se angajează „să își consolideze cooperarea și să încheie acorduri instituționale cu alte organizații pentru a promova coerența politicilor în abordarea viitorului muncii centrate pe factorul uman, recunoscând legăturile puternice, complexe și cruciale dintre politicile sociale, comerciale, financiare, economice și de mediu” (capitolul IV, punctul F).

2.2.2.3. Deși au un parcurs diferit, OIM și OMC colaborează într-o serie de domenii și produc publicații comune interesante privind comerțul și ocuparea forței de muncă, comerțul și locurile de muncă informale, globalizarea durabilă din punct de vedere social, importanța politicilor de dezvoltare a competențelor, ajutând lucrătorii și întreprinderile să valorifice beneficiile comerțului.

2.2.2.4. Această politică de cooperare nu a întrecut niciodată limita impusă de Declarația ministerială a OMC de la Singapore din 1996, în care se afirmă: „Respingem utilizarea standardelor de muncă în scopuri protecționiste și suntem de acord că avantajul comparativ al țărilor în curs de dezvoltare, în special al țărilor în curs de dezvoltare cu salarii scăzute, nu trebuie în niciun caz să fie pus sub semnul întrebării. În acest sens, menționăm că secretariatele OMC și OIM își vor continua colaborarea”.

2.2.3. Integrarea treptată a angajamentelor privind clima și mediul în peisajul multilateral

2.2.3.1. Din 1994, când a intrat în vigoare Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC), guvernele s-au reunit în mod regulat pentru a monitoriza progresele înregistrate printr-un sistem solid de asigurare a transparenței și a răspunderii. Cu toate acestea, abia la sfârșitul anului 2015 a fost adoptat Acordul de la Paris, primul acord universal, obligatoriu din punct de vedere juridic, privind schimbările climatice, care prevede un sistem de contribuții stabilite la nivel național ce urmează să fie monitorizate.

⁽³⁾ <http://www.oecd.org/about/sge/fixing-globalisation-time-to-make-it-work-for-all-9789264275096-en.htm>, p. 9.

⁽⁴⁾ Declarația ministerială a OMC de la Singapore din 1996, punctul 4.

2.2.3.2. Având statut de observator în cadrul CCONUSC și mandatul de a promova munca decentă și tranziția echitabilă, OIM a adus contribuții substanțiale la lucrările Forumului îmbunătățit privind impactul punerii în aplicare a măsurilor de răspuns (2015-2018). Forumul a examinat, în special, „efectele punerii în aplicare a politicilor, programelor și acțiunilor de atenuare, «cu competență» și «în afara competenței» sau impactul transfrontalier, luate de părți în temeiul Convenției, al Protocolului de la Kyoto și al Acordului de la Paris pentru combaterea schimbărilor climatice”.

2.2.3.3. În temeiul memorandumului de înțelegere din 2016, OIM a colaborat îndeaproape cu personalul și experții CCONUSC pentru a spori înțelegerea reciprocă: formare privind rolul actorilor sociali, consolidarea capacităților de măsurare a impactului acțiunilor împotriva schimbărilor climatice, ateliere regionale pe tema tranziției echitabile și un forum bianual la nivel mondial.

2.2.3.4. Principalul canal de acțiune al OIM în domeniul mediului este consorțiul comun cu UNEP, UNDP, UNIDO și UNITAR, denumit Parteneriatul pentru acțiune privind economia ecologică.

2.2.3.5. O varietate de acorduri multilaterale în domeniul mediului completează această enumerare. Folosite cu precădere de ONU, acordurile acoperă o gamă largă de teme în domeniul mediului: biodiversitatea, solul, mările, deșeurile chimice și periculoase sau atmosfera. UE este parte la aproximativ 30 de astfel de acorduri.

2.2.3.6. Pe lângă rețeaua ONU, Comitetul pentru comerț și mediu al OMC oferă un forum pentru schimbul de informații, pentru manifestări și pentru schimbul de opinii privind comerțul și durabilitatea (și anume, economia circulară, inițiative voluntare în materie de standarde, reforma subvențiilor pentru combustibilii fosili, materialele plastice etc.).

2.2.3.7. În conformitate cu jurisprudența OMC, membrii pot lua măsuri pentru a îmbunătăți sănătatea cetățenilor, protecția mediului sau conservarea biodiversității, atât timp cât respectă criteriile stabilite pentru a asigura conformarea cu normele și disciplinele OMC. Aceste derogări, bazate pe articolul XX din GATT, sunt considerate compatibile dacă sunt proporționale și nediscriminatorii. Punerea în aplicare a unor astfel de măsuri nu trebuie să constituie un „mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată” sau o „restricție mascată impusă comerțului internațional”.

2.2.3.8. Renato RUGGIERO, director general al OMC, a precizat foarte clar limitele acțiunii unui guvern, într-o conferință organizată la Bonn (9 decembrie 1997): „Guvernele pot recurge la orice tip de restricție comercială, inclusiv cote de import și export și interdicții sau impuneri de taxe sau alte tarife la frontiere, cu scopul de a proteja mediul sau de a conserva resursele în jurisdicția lor, atâta timp cât respectă cerințele de bază privind nediscriminarea și restricționarea minimă a comerțului. [...] Ceea ce însă o țară nu poate face, în conformitate cu normele OMC, este să aplice restricții comerciale pentru a încerca să schimbe procesul și metodele de producție – sau alte politici – ale partenerilor săi comerciali. De ce? În esență, pentru că aspectul legat de metodele de producție și de prelucrare ține de competența suverană a fiecărei țări”.

2.2.3.9. Această limită, care împiedică interferența cu metodele de producție și de prelucrare (MPP), constituie un obstacol clar pentru stimulente în domeniul producției și comercializării de bunuri de folosință îndelungată.

2.2.4. Măsuri corective bilaterale pentru o mai mare coerență între normele economice, sociale și de mediu

2.2.5. Meritele și limitele capitolelor privind comerțul și dezvoltarea durabilă

2.2.5.1. UE a inclus capitole privind comerțul și dezvoltarea durabilă în acordurile de liber schimb (ALS), pentru a se asigura că liberalizarea comerțului și a investițiilor nu conduce la o deteriorare a condițiilor de mediu și de muncă.

2.2.5.2. În 2017, Curtea Europeană de Justiție (CEJ) a recunoscut „rolul esențial” al dispozițiilor privind dezvoltarea durabilă într-un acord ⁽⁵⁾.

⁽⁵⁾ Avizul 2/15 din 16 mai 2017, EU:C:2017:376.

2.2.5.3. În 2018 ⁽⁶⁾, CESE a solicitat un nivel mai ridicat de ambiție și de aplicabilitate pentru capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă, care ar trebui să aibă o pondere egală cu cele care acoperă aspecte comerciale, tehnice sau tarifare.

2.2.5.4. În 2016, OIM ⁽⁷⁾ a raportat că 63 % din acordurile cu dispoziții în domeniul muncii au fost adoptate după 2008, ceea ce indică o accelerare, iar 46,8 % dintre acordurile de liber schimb cu dispoziții în domeniul muncii au implicat UE, SUA sau Canada. Textele de referință sunt, în ordine descrescătoare: Declarația privind principiile și drepturile fundamentale din 1998, Convenția OIM nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor, Agenda privind munca decentă și Declarația privind justiția socială.

3. O nouă perspectivă asupra conceperii unei noi matrice multilaterale

3.1. Premise generale

3.1.1. Orice nouă propunere pentru o mai mare coeziune ar trebui să respecte patru principii:

- **specializarea:** „Organizațiile internaționale au doar competențe în măsura în care acestea le-au fost conferite de statele membre” ⁽⁸⁾;
- **capacitatea de luare a deciziilor:** organizațiile au norme și procese interne clare, care permit organismelor de guvernare (comisii tehnice sau adunări generale) să acționeze;
- **transparența:** orice schimbare funcțională, cum ar fi introducerea unor grupuri comune, noi statute sau declarații comune, trebuie comunicată în mod transparent, atât intern, cât și extern;
- **evaluarea:** ar trebui încurajată instituirea unei culturi a evaluării funcționării interne.

3.1.2. CESE sprijină în mod inerent comunicarea și consultarea mai deschise cu societatea civilă cu privire la politicile organizațiilor internaționale și solicită crearea treptată a unor procese de dialog permanent. Având în vedere experiența sa, CESE este pregătit să joace un rol-pilot de facilitator în instituirea unor astfel de proceduri. La fel ca CCONUSC și OCDE, care încurajează un dialog bogat cu o gamă largă de parteneri, OMC și-a consolidat recent angajamentul față de societatea civilă, dincolo de forumul său public anual. Aceste contacte pot contribui în mod semnificativ la o mai mare eficacitate și democrație în sistemul comercial multilateral. CESE își exprimă recunoștința pentru sprijinul acordat de CE pentru ca vocea societății civile să fie mai puternică la nivel multilateral, și salută acțiunea 6 din recentul plan de acțiune în 6 puncte al Grupului de la Ottawa ⁽⁹⁾.

3.1.3. Capacitatea de negociere a partenerilor sociali necesită, de asemenea, o mai mare recunoaștere. Declarația tripartită a partenerilor sociali la nivel internațional și rețeaua de acorduri-cadru multinaționale conțin norme și instrumente practice utile (standarde sociale, relații cu furnizorii, dialog social, combaterea muncii copiilor și a muncii forțate).

3.2. Instrumentul multilateral

Integrarea OMC în sistemul ONU din punct de vedere funcțional

3.2.1. Sistemul ONU este pilonul ordinii internaționale, cu rețeaua sa de agenții specializate, cum ar fi OIM, UNESCO, OMS, FMI, Banca Mondială și băncile regionale de dezvoltare. Deși normele comerciale trebuie să contribuie la realizarea ODD, OMC a fost instituită ca organizație „de sine stătătoare” și rămâne în afara sistemului ONU. Cu toate acestea, directorul general al OMC participă la Consiliul directorilor executivi ai ONU, cu toți directorii generali ai agențiilor specializate și ai altor organisme principale ale ONU. CESE sugerează ca BCE să fie informată de către OMC cu privire la orice realizare a sistemului de norme comerciale care ar contribui la realizarea ODD.

⁽⁶⁾ Avizul CESE – REX 500 „Capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă (CDD) din acordurile de liber schimb (ALS) încheiate de UE” (JO C 227, 28.6.2018) punctul 2.4.

⁽⁷⁾ OIM: *Dispoziții legate de muncă în acordurile comerciale: Tendințele recente și relevanța pentru OIM*, GB.328/POL/3, punctul 9.

⁽⁸⁾ Jan Wouters, Cedric Ryngaert, Tom Ruys și Geert De Baere: „Dreptul internațional: o perspectivă europeană” (Oxford, Hart Publishing, 2018), p. 259.

⁽⁹⁾ Canada conduce un grup de membri ai OMC, cunoscut sub numele de Grupul de la Ottawa, care abordează provocările specifice sistemului comercial multilateral. Declarația Grupului de la Ottawa din iunie 2020: Concentrarea acțiunilor asupra COVID-19, iunie 2020.

3.2.2. Trimiterea explicită la „dezvoltarea durabilă” în preambulul la Acordul OMC din 1994 trebuie să fie interpretată ca incluzând ODD, ceea ce reprezintă noua concretizare a caracterului durabil, universal convenită în dreptul internațional. OMC pare să o accepte deja pe propria pagină de internet ca „element central pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă”.

Conectarea în continuare a diferitelor seturi de norme

3.2.3. Norme sociale și de mediu mai stricte

3.2.3.1. În 2018, OIM a condus mai multe studii privind impactul global potențial al Acordului de la Paris, privind chestiunea tranziției ecologice și a competențelor ⁽¹⁰⁾ sau privind competențele pentru un viitor mai ecologic și impactul încălzirii asupra condițiilor de muncă ⁽¹¹⁾.

3.2.3.2. CESE solicită o diseminare mai largă a acestor rapoarte și se pronunță în favoarea organizării unor ateliere regionale finanțate de CE în țările în curs de dezvoltare, în special în țările cel mai puțin dezvoltate și în economiile vulnerabile cel mai afectate din punct de vedere social de efectele brutale ale încălzirii globale.

3.2.3.3. În 2015, OIM a publicat „Orientări pentru o tranziție justă către economii și societăți durabile din punctul de vedere al mediului pentru toți”. CESE sugerează utilizarea sporită a acestor orientări la nivelul serviciilor Comisiei în cadrul activităților lor de stabilire a standardelor. În plus, actualizarea acestor orientări ar trebui să figureze pe ordinea de zi a organismului director al OIM.

3.2.4. Alte legături între normele comerciale și standardele sociale

3.2.4.1. În baza reciprocității, CESE ar dori ca OMC să acorde OIM statutul de observator oficial la reuniunile principalelor organe și comitete ale OMC. Dincolo de participarea oficială a OIM la conferințele ministeriale ale OMC, aceasta ar consolida implicarea OIM în cadrul organismelor interne ale OMC și ar putea contribui la integrarea în cadrul Mecanismului de examinare a politicilor comerciale (TPRM) a respectării standardelor internaționale în domeniul muncii. CESE sugerează crearea unui grup de lucru temporar dedicat, în care să fie reprezentate secretariatele OMC și OIM, pentru a elabora și a prezenta orientări până în iunie 2021.

3.2.4.2. În plus, Comisia mondială a OIM privind dimensiunea socială a globalizării ar trebui revigorată, având în vedere impactul pandemiei de COVID-19 asupra lanțurilor valorice globale. Pe baza avizului său privind tratatul cu caracter obligatoriu al ONU ⁽¹²⁾, CESE pledează, în timpul Președinției germane a UE, pentru un cadru de reglementare eficace care să asigure respectarea drepturilor omului și a muncii decente în lanțurile valorice internaționale și să includă un plan de acțiune european cu instrumente legislative și realizări concrete, precum și acțiuni normative ambițioase și eficiente la nivel mondial. Atât OIM, cât și OMC trebuie să contribuie în rolurile lor respective.

3.2.4.3. În procesul de examinare a acordurilor comerciale regionale și bilaterale, a căror număr și acoperire geografică este în continuă creștere, OMC trebuie să joace un rol nou în domeniul dispozițiilor în materie de muncă. Întrucât majoritatea noilor acorduri de liber schimb conțin dispoziții în domeniul muncii, secretariatul OMC ar trebui să colecteze, să compare și să monitorizeze acest nou corpus. Acest tip de activitate de monitorizare ar putea fi desfășurată în colaborare cu OIM, în cadrul Planului de acțiune al OIM privind munca decentă în lanțurile de aprovizionare globale, și ar putea conduce la o cooperare mai strânsă între OIM și OMC.

3.2.5. Alte legături între normele și politicile din domeniul comerțului și climei

3.2.5.1. O așa-numită derogare climatică a OMC, dezbătută deja în mediul academic și de afaceri, ar putea defini „măsurile privind clima”: caracteristici, obiective de interes general și criterii de compatibilitate cu normele OMC. O astfel de derogare ar permite membrilor OMC să introducă măsuri climatice la nivel național (sistemul de comercializare a certificatelor de emisii) sau la frontierele lor, asigurându-se că aceste măsuri nu vor constitui măsuri protecționiste deghizate.

⁽¹⁰⁾ World employment social outlook 2018 – Greening with jobs (Perspective sociale și asupra ocupării forței de muncă pentru 2018 la nivel mondial – Impactul ecologizării asupra locurilor de muncă), Geneva, OIM, 2018.

⁽¹¹⁾ Working on a warmer planet: The impact of heat stress on labour productivity and decent work (Munca pe o planetă mai caldă: Impactul stresului termic asupra productivității muncii și a muncii decente), Geneva, OIM, 2019.

⁽¹²⁾ Avizul CESE REX/518 – Un tratat cu caracter obligatoriu al ONU privind afacerile și drepturile omului (JO C 97, 24.3.2020, p. 9).

3.2.5.2. O declarație ministerială a OMC privind comerțul și mediul, în care se recunoaște rolul comerțului, al politicii comerciale și al sistemului comercial multilateral în sprijinirea eforturilor comunității internaționale în direcția realizării ODD și a altor angajamente internaționale comune în materie de mediu, cum ar fi Acordul de la Paris, ar trebui pregătită pentru conferința ministerială nr. 12 din 2021, de către un grup de lucru informal al OMC. CESE încurajează Comisia să își continue eforturile în acest sens.

3.2.5.3. CESE solicită Comisiei Europene să își clarifice poziția cu privire la eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili în UE și să sprijine pe deplin orice inițiativă emergentă la nivel multilateral în cadrul OMC.

3.2.5.4. CESE solicită relansarea rapidă a negocierilor multilaterale ale OMC referitoare la un acord privind bunurile de mediu. Acest lucru ar trebui să fie legat în mod mai direct de Acordul de la Paris, de exemplu propunerea Taipei din 2019 referitoare la un acord privind bunurile și serviciile conexe Acordului de la Paris, care să se bazeze pe eliminarea taxelor vamale pentru bunurile și serviciile legate de reducerea emisiilor de dioxid de carbon. *„Inițierea unei noi negocieri, precum PAEGSA, cu scopul de a aborda chestiuni relevante, cum ar fi schimbările climatice și liberalizarea comerțului internațional, va fi o realizare esențială pentru sistemul comercial multilateral”* ⁽¹³⁾.

3.2.5.5. Pentru o mai mare coerență, secretariatele acordurilor multilaterale în domeniul mediului ar trebui să aibă statut de observator într-o serie de comitete ale OMC, nu numai în Comitetul pentru comerț și mediu (comitetele care se ocupă de barierele tehnice și de măsurile sanitare și fitosanitare, de exemplu).

3.2.5.6. CESE recomandă crearea unui grup de lucru comun pentru Programul ONU pentru mediu, CCONUSC și OMC. Acesta ar aborda problema emisiilor de gaze cu efect de seră și chestiuni legate de comerțul internațional și ar furniza metodologii de măsurare sau sisteme de compensare în cadrul ALS (prin reîmpădurire, de exemplu). Contribuțiile stabilite la nivel național în temeiul Acordului de la Paris ar trebui să ia în considerare astfel de sisteme de compensare convenite cu țările terțe.

4. Contribuția UE la un nou model de multilateralism durabil

4.1. Pentru a combate relocarea emisiilor de dioxid de carbon, CESE sprijină un mecanism de ajustare a emisiilor de dioxid de carbon, compatibil cu normele OMC, la frontierele UE, care să asigure condiții echitabile pentru sectoarele care produc multe emisii de CO₂ ⁽¹⁴⁾. CESE solicită Comisiei Europene să își respecte calendarul inițial care prevede o propunere legislativă în primăvara anului 2021. Recenta evaluare inițială a impactului (foaia de parcurs) a arătat că există sprijin în acest sens, în special din partea unor sectoare precum al oțelului, cimentului, substanțelor chimice și electricității.

4.2. CESE subliniază importanța unei condiționalități sociale și de mediu cuprinzătoare pentru țările beneficiare în următorul sistem generalizat de preferințe [Regulamentul (UE) nr. 978/2012 ⁽¹⁵⁾].

4.3. Dispoziții mai stricte privind caracterul durabil în acordurile de liber schimb

4.3.1. Capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă din acordurile comerciale și de investiții ale UE ar trebui consolidate.

— Conform recomandării Parlamentului European, capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă ar trebui să oblige ambii parteneri să ratifice și să pună în aplicare instrumente internaționale de bază privind drepturile omului (și anume, Carta internațională a drepturilor), convenții fundamentale ale OIM, inclusiv Convenția privind cadrul promoțional pentru sănătate și securitate în muncă, Acordul de la Paris și alte acorduri internaționale în domeniul mediului.

— Comitetul de monitorizare privind comerțul internațional al CESE consideră că evaluările impactului asupra dezvoltării durabile ar trebui să revizuiască *„modelul calculabil de echilibru general (CGE) [...] în raport cu modelele alternative și să includă un set mai larg de indicatori de măsurare a impactului asupra drepturilor omului și ale lucrătorilor, a schimbărilor climatice, a biodiversității, a consumatorilor și a mecanismului pentru examinarea investițiilor străine directe. Este nevoie de un set mai larg de indicatori, care să ia în considerare modele alternative”*.

⁽¹³⁾ Documentul neoficial JOB/TE/19, 19 ianuarie 2018.

⁽¹⁴⁾ Avizul CESE CCM/167 – Perspectiva industrială sectorială a reconcilierii politicii în domeniul climei cu cea energetică (JO C 353, 18.10.2019, p. 59).

⁽¹⁵⁾ JO L 303, 31.10.2012, p. 1.

— CESE solicită o modernizare a mecanismelor privind grupurile de experți, în cadrul cărora avocații specializați în dreptul comercial, dar și experții în domeniul ocupării forței de muncă, al climei sau al drepturilor omului ar putea investiga plângerile în baza capitolelor privind comerțul și dezvoltarea durabilă. În cazul în care astfel de grupuri de experți identifică infracțiuni, ar trebui să declanșeze în mod automat un mecanism de soluționare a litigiilor între state, care să prevadă sancțiuni financiare sau de altă natură, precum și măsuri reparatorii pentru partea vătămată.

4.3.2. Viitoarele ALS ale UE ar trebui să includă o trimitere la Acordul de la Paris și să ofere stimulente precum taxa zero pentru bunurile sau serviciile de mediu. Articolul 22 alineatul 3 din CETA, în care părțile se angajează să promoveze fluxurile economice și comerciale care vor contribui la promovarea muncii decente și a protecției mediului, ar trebui aplicat și altor parteneri comerciali (Noua Zeelandă, Australia). Viitoarele ALS ale UE ar trebui, de asemenea, să extindă rolul de monitorizare al grupurilor consultative interne în domeniul mediului, muncii și al afacerilor sociale.

4.3.3. Orice tratat de investiții negociat de UE, în special cu China, trebuie să conțină dispoziții cuprinzătoare privind:

- utilizarea durabilă a resurselor naturale;
- aplicarea principiului precauției pentru sănătatea umană, resurse naturale și ecosisteme;
- principiul participării publice și accesul la informații și justiție;
- principiul integrării și interdependenței, în special în ceea ce privește drepturile omului și obiectivele sociale, economice și de mediu.

4.3.4. Viitoarea numire a unui responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială la nivelul UE va contribui la asigurarea punerii în aplicare eficace a acordurilor comerciale, inclusiv a drepturilor în materie de muncă, a angajamentelor în materie de mediu și a rolului societății civile.

4.4. Un rol de lider pentru UE în conceperea unei noi matrice multilaterale

4.4.1. Uniunea este unul dintre puținii actori mondiali care au o obligație constituțională și mandatul „promovării unui sistem internațional bazat pe o cooperare multilaterală mai puternică și pe o bună guvernare globală” [articolul 21 alineatul (2) litera (h) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE)].

4.4.2. Cu toate acestea, în calitate de organizație de integrare regională, UE nu a fost în măsură să participe pe deplin la activitatea a numeroase organisme, organe și organizații ale sistemului Organizației Națiunilor Unite (ONU), deoarece trebuie să se bazeze pe statele membre pentru a apăra pozițiile și interesele Uniunii. La peste zece ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, prin care UE se angajează să promoveze „soluții multilaterale pentru problemele comune, în special în cadrul Organizației Națiunilor Unite” [articolul 21 alineatul (1) din TUE], este timpul ca Uniunea, împreună cu statele sale membre, să elaboreze o strategie integrată pentru a obține o poziție consolidată în cadrul sistemului ONU.

Bruxelles, 16 iulie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER

ANEXĂ

ȘEDINȚE PREGĂTITOARE ORGANIZATE

Nume	Organizația	Rolul
Elina BARDRAM	CE	Șefă de unitate Relații internaționale (CLIMA.A.1)
Daniele BASSO	Confederația Europeană a Sindicatelor (CES)	Consilier
John BRYAN	CESE	Membru al Grupului III
Cinzia DEL RIO	CESE	Membră a Grupului II
Dumitru FORNEA	CESE	Membru al Grupului II
Alan HERVÉ	Sciences Po Rennes	Profesor de drept public internațional
Emmanuel JULIEN	OIM	Director adjunct Departamentul pentru întreprinderi
Bernd LANGE	PE	Președintele Comisiei INTA
Jürgen MAIER	Forumul pentru mediu și dezvoltare	Director
Jean-Marie PAUGAM	Guvernul francez	Reprezentant permanent al guvernului francez pe lângă OMC
Christophe PERRIN	OIM	Director Departamentul de cooperare multilaterală
Denis REDONNET	CE	Director OMC, afaceri juridice și comerțul cu mărfuri (TRADE. DGA2.F)
Lutz RIBBE	CESE	Membru al Grupului III
Victor VAN VUUREN	OIM	Director Departamentul pentru întreprinderi
Lieve VERBOVEN	OIM	Directoarea Biroului OIM pentru UE
Jan WOUTERS	Universitatea Leuven	Profesor de drept internațional și organizații internaționale